

19. MAJ 2017

Poznań,

WOO-IV.4240.445.2017.KL.1

POSTANOWIENIE

Na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 1, ust. 1b i ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, z późn. zm.), dalej ustawa ooś, oraz art. 123 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, z późn. zm.), po rozpatrzeniu wystąpienia Wójta Gminy Lisków z 4 maja 2017 r., znak: ROI.6220.1.2017

uzgadniam

- I. Konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na eksploatacji kruszywa naturalnego (piasków) ze złoża SWOBODA 4 na działkach o numerach ewidencyjnych: 118 (część działki), 119 (część działki), 120, 121/2, 122 i 123 obręb Swoboda, gmina Lisków.
- II. Określam zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, który powinien spełniać wymagania określone w art. 66 ustawy ooś, a ponadto zawierać analizę podanych niżej zagadnień:
 1. Z zakresu ochrony przyrody:
 - 1) Opis środowiska przyrodniczego ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych oraz gatunków i siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Lipickie Mokradła PLH100025.
 - 2) Ocenę wpływu przedsięwzięcia na gatunki chronione ze szczególnym uwzględnieniem ptaków zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Lipickie Błota” oraz gatunków i siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Lipickie Mokradła PLH100025.
 - 3) Opis działań minimalizujących dostosowany do poszczególnych grup organizmów stwierdzonych na analizowanym obszarze.
 2. Z zakresu hydrogeologii:
 - 1) Informacje dotyczące warunków hydrogeologicznych i geologicznych terenu planowanej inwestycji.
 - 2) Budowę hydrogeologiczną na przekroju uwzględniającą budowę geologiczną pod obszarami zależnymi od wód.
 - 3) Dokumentację geologiczną złoża oraz kierunki spływu wód.
 - 4) Zasięg leja depresji w poziomie wodonośnym, z którego będzie eksploatowana kopalina przy założonym tempie wydobywania wraz z metodyką obliczeń.
 - 5) Współczynnik filtracji poziomu wodonośnego.
 - 6) Informacje na temat parametrów złoża – jego miąższości, składu granulometrycznego.
 - 7) Stopień zawilgocenia kruszywa oraz udział frakcji pyłowych w kopalinie. Opisać sposób prowadzenia eksploatacji złoża; podać informacje o poziomach i piętrach eksploatacyjnych i sposobie urabiania kopaliny, kierunku eksploatacji.
 - 8) Wielkość udokumentowanych zasobów złoża oraz szacowany czas eksploatacji złoża.
 - 9) Opis możliwego wpływu przedsięwzięcia na wszystkie komponenty środowiska hydrogeologicznego oraz przedstawienie rozwiązania mające na celu ograniczenie negatywnego wpływu planowanej inwestycji na te komponenty.

- 10) Przedstawianie rozwiązań mających na celu ochronę środowiska gruntowo-wodnego, w szczególności przed zanieczyszczeniami związanymi z wykorzystywaniem w fazie eksploatacji przedsięwzięcia pojazdów mechanicznych.
3. Dokonanie analizy oddziaływań skumulowanych planowanej inwestycji z istniejącymi i planowanymi przedsięwzięciami o takim samym charakterze, na terenie do którego Inwestor posiada tytuł prawny i na terenach sąsiednich, obejmującej przede wszystkim warunki hydrogeologiczne oraz oddziaływania akustyczne.
4. Z zakresu ochrony klimatu należy wyjaśnić, w jaki sposób przedsięwzięcie może wpłynąć na zmiany klimatu i czy przewidziano rozwiązania łagodzące te zmiany, proszę także ocenić odporność przedsięwzięcia na przewidywane zmiany klimatu, tj. wyjaśnić czy przedsięwzięcie będzie przystosowane do postępujących zmian klimatu uwzględniając elementy związane z klęskami żywiołowymi np. silne wiatry, susza, pożary, fale upałów i mrozów, powodzie, nawalne deszcze i burze, intensywne opady śniegu i proszę opisać ewentualne działania minimalizujące.
5. Odnieść się do art. 81 ust. 3 ustawy ooś oraz wyjaśnić, czy przedsięwzięcie może spowodować nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, zatwierdzonym na posiedzeniu Rady Ministrów 18 października 2016 r. przez Prezesa Rady Ministrów. Odpowiedź proszę uzasadnić odwołując się do zapisów ww. dokumentu oraz przepisów ustawy Prawo wodne.

Inwestor:
PPHU „DANBUD” Kinga Dancewicz-Wower
Emilianów 11
62-840 Koźminek

Uzasadnienie

8 maja 2017 r. do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu wpłynęło wystąpienie Wójta Gminy Lisków z 4 maja 2017 r., znak: ROI.6220.1.2017 w sprawie wyrażenia opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego przedsięwzięcia. Do wystąpienia dołączono kopię wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych o uwarunkowaniach, kartę informacyjną przedsięwzięcia, dalej k.i.p. oraz wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonego Uchwałą XIII/82/2000 Rady Gminy Lisków z 20 lipca 2000 r. teren planowanego przedsięwzięcia został oznaczony symbolem PE (tereny eksploatacji kruszyw).

Planowane przedsięwzięcie zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 40 lit. a tiret trzecie, piąte i siódme rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71), zalicza się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko może być stwierdzony.

Zgodnie z art. 64 ust. 1b ustawy ooś, w przypadku, stwierdzenia konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko ze względu na oddziaływanie na obszar Natura 2000, regionalny dyrektor ochrony środowiska dokonuje uzgodnienia w drodze postanowienia.

Ustalając, czy dla planowanego przedsięwzięcia potrzebne jest przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu uwzględnił wymagania, o których mowa w art. 63 ust. 1 ustawy ooś. Zbadał rodzaj, skalę i cechy przedsięwzięcia, wielkość zajmowanego terenu, zakres robót związanych z jego realizacją, prawdopodobieństwo, czas trwania, zasięg oddziaływania oraz odwracalność oddziaływania, a także wykorzystanie zasobów naturalnych, emisję i uciążliwość związane

z eksploatacją inwestycji, powiązania z innymi przedsięwzięciami oraz usytuowanie przedsięwzięcia względem obszarów wymagających specjalnej ochrony ze względu na występowanie gatunków roślin i zwierząt, ich siedlisk lub siedlisk przyrodniczych objętych ochroną, w tym obszarów Natura 2000.

Zgodnie z k.i.p. w ramach planowanego przedsięwzięcia inwestor przewiduje prowadzenie eksploatacji kruszywa naturalnego ze złoża SWOBODA-4 na terenie gminy Lisków. Powierzchnia udokumentowanego złoża SWOBODA-4 wynosi 13,63 ha. W treści złożonej dokumentacji inwestor wskazał, że przedsięwzięcie będzie zlokalizowane na terenie działek o numerach ewidencyjnych: 118 (część działki), 119 część działki, 120, 121/2, 122 i 123 obręb Swoboda będących własnością inwestora za wyjątkiem działki o numerze 121/2 obręb Swoboda, która jest przedmiotem dzierżawy. Ponadto inwestor podał, że aktualnie na gruntach tych nie prowadzi się eksploatacji (eksploatacja została wstrzymana w związku ze zmianą granic złoża i koniecznością zmiany warunków określonych w pierwotnej koncesji na wydobywanie kopaliny), a grunty uprawiane są rolniczo za wyjątkiem wyrobisk suchych i zawodnionych występujących w granicach planowanej inwestycji, które to wyrobiska powstały przed poszerzeniem granic złoża SWOBODA-4. W latach poprzednich inwestor prowadził eksploatację złoża SWOBODA-1 (złoże rozliczone i obszar górniczy został zlikwidowany) oraz SWOBODA-4 (w poprzednich granicach przed poszerzeniem granic). Eksploatacja piasków będzie prowadzona metodą odkrywkową bez użycia materiałów wybuchowych. Przewidywane średnie wydobycie dobowe wyniesie 500 Mg. W k.i.p. podano, że eksploatacja złoża SWOBODA-4 prowadzona będzie systemem odkrywkowo-wgłębnym trzema piętrami eksploatacyjnym, podsiębiernie lub nadsiębiernie – pierwsze piętro eksploatacyjne suche za pomocą koparki jednonaczyniowej lub ładowarki kołowej, podsiębiernie – drugie piętro eksploatacyjne w warstwie suchej i częściowo zawodnione za pomocą koparki jednonaczyniowej, podsiębiernie trzecie piętro eksploatacyjne zawodnione za pomocą pogłębiarki ssącej – refulera.

Odnosząc się do art. 63 ust. 1 pkt 2 lit. e ustawy o os ustalono, że teren planowanego przedsięwzięcia zlokalizowany jest poza obszarami chronionymi na podstawie ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.). Najbliższym położonym obszarem Natura 2000 jest obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Lipickie Mokradła PLH100025, oddalony o 700 m od przedsięwzięcia. Ponadto, w odległości 230 m znajduje się zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Lipickie Błota”.

Zgodnie z treścią złożonej dokumentacji planowane przedsięwzięcie będzie zlokalizowane na terenie eksploatowanych w przeszłości złóż SWOBODA-1 i SWOBODA-4. Zakres przedmiotowego przedsięwzięcia obejmuje poszerzenie granic złoża SWOBODA-4 i zwiększenie głębokości eksploatacji. W kierunku zachodnim przedsięwzięcie sąsiaduje ze złożem SWOBODA-3 będącym własnością inwestora. Z analizy ortofotomapy dostępnej na stronie www.maps.google.com wynika, że na terenie przedsięwzięcia znajduje się kilka zbiorników wodnych. Niektóre ze zbiorników mają brzegi porośnięte zakrzewieniami. Ponadto, występują na tym terenie zadrzewienia pojedyncze jak i grupy drzew. Biorąc pod uwagę znaczną powierzchnię terenu przedsięwzięcia oraz posuniętą sukcesją niektórych zbiorników nie można wykluczyć na terenie przedsięwzięcia obecności chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w szczególności ptaków i ptaków.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Lipickie Błota” utworzony został na mocy Rozporządzenia Nr 1/2005 Wojewody Łódzkiego z dnia 3 lutego 2005 r. w sprawie utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego (Dz.Urz.Woj.Łódzkiego Nr 41, poz. 436). „Lipickie Błota” są jednym z najważniejszych miejsc lęgowych dla ptaków wodno-błotnych na obszarze między Doliną Baryczy, a Zbiornikiem „Jeziorsko”. Z ptaków lęgowych w latach 2001-2005 stwierdzono m. in. następujące liczebności par/samców: perkozek 2-13; bąk 12-14; wodnik 35-45; kropiatka 0-40; kokoszka 0-16; świerszczak 4-25; brzęczka 20-30; błotniak stawowy 1-9; błotniak łąkowy 2-3 (Wilżak T. 2011. Ptaki Bagien Lipickich. Przegląd Przyrodniczy, XXII, 2: 65-77). Bagna Lipickie stanowią ostoję ptaków o znaczeniu

międzynarodowym (Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. (Eds.) 2010. Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym). Ponadto, wysokie walory florystyczne tego terenu sprawiły, że na części Bagien Lipickich utworzono obszar Natura 2000 Lipickie Mokradła PLH100025. Przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 są: siedlisko 6510 niżowe i górskie łąki świeże użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), siedlisko 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) oraz siedlisko 7210 torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*). Ponadto, stwierdzono występowanie kumaka nizinnego *Bombina bombina*, wymienionego w załączniku II i IV dyrektywy siedliskowej, nie będącego jednak przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Lipickie Mokradła PLH100025. Biorąc pod uwagę, że jest to gatunek ciepłolubny, preferujący płytkie, odsłonięte zbiorniki wodne, nie można wykluczyć, że zasiedlił już płytsze zbiorniki wodne na terenie planowanego przedsięwzięcia.

Do najważniejszych zagrożeń Bagien Lipickich należy zaliczyć zmiany stosunków wodnych. Negatywny wpływ zmiany stosunków wodnych na ptaki zaobserwowano w związku z pracami hydrotechnicznym prowadzonymi na rzece Lipczance, na terenie województwa łódzkiego. Uległy wówczas pogorszeniu, przynajmniej czasowemu, warunki siedliskowe kilku gatunków ptaków. W tym miejscu należy wskazać, że jednym z zakazów obowiązujących na obszarze zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Lipickie Błota”, zgodnie z § 2 pkt 4 Rozporządzenia Nr 1/2005 jest: „zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej”.

Planowane przedsięwzięcie będzie zlokalizowane w pobliżu siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową i ich siedlisk, które uzależnione są od środowiska wodnego. Eksploatacja kruszywa naturalnego powoduje oddziaływanie na środowisko o charakterze bezpośrednim, którym jest zmiana warunków hydrologicznych, to z kolei powoduje powstanie oddziaływania pośredniego, czyli pogorszenie stanu ekosystemów w wyniku zmiany warunków hydrologicznych. Oddziaływanie to jest bardziej nasilone w przypadku wydobycia kruszywa spod powierzchni lustra wody. Z przedstawionych w k.i.p. informacji wynika, że przedmiotowe złożo będzie złożem zawodnionym, a wydobywanie kruszywa prowadzone będzie do głębokości 7 m poniżej lustra wody, co może spowodować powstanie leja depresji poprzez dopływ wód z terenów przyległych do wyrobiska (zmiana naturalnych kierunków przepływu wód podziemnych). Wpływ ten nie kończy się z chwilą wyrównania poziomu lustra wody w wyrobisku z poziomem wód gruntowych terenów przyległych. Powstanie otwartego lustra wody powoduje większe straty wody w wyniku parowania i tym samym zmniejszenie retencji roślinnej i gruntowej. Ciągłe parowanie z lustra wody będzie powodowało potrzebę ciągłego wyrównywania poziomów wód i spływ wód gruntowych do wyrobiska, a tym samym obniżenie uwilgotnienia terenów przyległych do wyrobiska (Martyniak K. 2011. Ważniejsze uwarunkowania przyrodnicze a wydobywanie kruszyw. Prace Naukowe Instytutu Górnictwa Politechniki Wrocławskiej, Studia i materiały, vol. 132, nr 39, ss. 199-206). Wielkość powstałego leja depresyjnego zależy nie tylko od budowy geologicznej, ale również od tempa wydobycia kruszywa. Oprócz utraty wody poprzez parowanie z powierzchni lustra, następuje mechaniczne usuwanie wody podczas procesu wydobycia kruszywa. Biorąc pod uwagę wielkość wydobycia planowanej kopalni, obecność w bezpośrednim sąsiedztwie planowanego przedsięwzięcia dwóch innych kopalni (kopalnia SWOBODA-1 jest już nieczynna) oraz obecność kolejnej, oddalonej o 350 m, będącej własnością inwestora kopalni SWOBODA DK o powierzchni ponad 16 ha, nie można wykluczyć wpływu planowanego przedsięwzięcia na poziom wód, a tym samym na chronione gatunki roślin, ptaków i siedlisk znajdujących na terenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Lipickie Błota”. Wpływu tego nie można wykluczyć tym bardziej, że w k.i.p. brak choćby takich informacji jak: zasięg leja depresji w poziomie wodonośnym, brak współczynnika filtracji poziomu wodonośnego, brak opisu budowy hydrogeologicznej na przekroju uwzględniającej budowę geologiczną pod obszarami zależnymi od wód czy brak dokumentacji geologicznej złoża oraz informacji na temat kierunku spływu wód.

W k.i.p. brak również opisu skumulowanego przedsięwzięcia. Autor k.i.p. wykluczył istnienie oddziaływania skumulowanego argumentując to tym, że eksploatacja kruszywa ze złoża SWOBODA-3 i SWOBODA-4 nie będą prowadzone jednocześnie. Kierując się zasadą przezorności, aby jednoznacznie wykluczyć znaczący wpływ planowanego przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze, w tym na obszar Natura 2000, należy przeanalizować wpływ skumulowany przedsięwzięć nie tylko realizowanych, ale również zrealizowanych i planowanych. Ocena ta nie powinna ograniczać się tylko do innych inwestycji o podobnych charakterze, jak inne kopalnie kruszywa, ale do wszelkich przedsięwzięć, które mogą wpływać na obszar Natura 2000. Na podstawie literatury (np. Kurowski J. 2013. Obszary Natura 2000 w województwie łódzkim. RDOŚ w Łodzi) można wskazać, że takimi działaniami, które powinny zostać uwzględnione przy ocenie wpływu skumulowanego są: budowa stawów rybnych, melioracje w centralnej części ostoi oraz obniżanie poziomu wody związane z pogłębianiem koryta Swęrdni czy pożary torfowisk.

W k.i.p. nie przedstawiono żadnych działań minimalizujących na środowisko przyrodnicze. Wszystkie możliwe działania minimalizujące w związku z przedmiotowym przedsięwzięciem np. wykonanie prac przygotowawczych do eksploatacji (zdjęcie wierzchniej warstwy gleby) poza okresem lęgowym ptaków, okresowe odgradzanie dróg dojazdowych w miejscach stwierdzenia szlaków migracji płazów, odłów płazów z likwidowanych zbiorników wodnych itd., mogą jedynie łagodzić negatywny wpływ przedsięwzięcia na środowisko.

Biorąc pod uwagę skalę przedsięwzięcia oraz inne kopalnie kruszywa będące własnością inwestora w bliskiej odległości od planowanej kopalni kruszywa, nie można wykluczyć znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia zarówno na teren realizacji przedsięwzięcia, jak i na pobliskie obszary chronione, w szczególności na gatunki ptaków i roślin związane z wodą oraz siedliska hydrogeniczne, wrażliwe na wahania poziomu wód.

Mając na uwadze powyższe, w opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu dla planowanego przedsięwzięcia istnieje potrzeba przeprowadzenia oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko.

Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien być wykonany zgodnie z art. 66 ustawy ooŚ. Ustalając zakres raportu wskazano, że powinien on zawierać szczegółową i wnikliwą analizę aspektów związanych z ochroną przyrody oraz hydrogeologią. W opinii wskazano również na konieczność określenia wpływu inwestycji na zmiany klimatu oraz adaptacji do postępujących zmian klimatu i odniesienie się do art. 81 ustawy ooŚ i wyjaśnienie, czy planowane przedsięwzięcie może wpłynąć na nieosiągnięcie celów środowiskowych określonych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.

Biorąc pod uwagę powyższe należało postanowić jak w sentencji.

Pouczenie

Na niniejsze postanowienie nie przysługuje zażalenie.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Poznaniu
Jolanta Ratajczak

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Lisków, ul. Ks. W. Bliźńskiego 56, 62-850 Lisków
2. aa

Do wiadomości:

PPHU „DANBUD” Kinga Danczewicz-Wower, Emilianów 11, 62-840 Koźminek – inwestor

